

Dr. Călin Georgescu este membru al Comitetului Executiv al Clubului de la Roma International și președintele Clubului de la Roma pe Europa, Centrul European de Cercetare.

Între anii 2010-2013, a fost director executiv al Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă din București. Fiind o autoritate cunoscută în domeniul dezvoltării durabile, al strategiilor și politicilor publice, a fost numit coordonator al proiectului Guvernului României de Strategie Națională pentru Dezvoltare Durabilă, atât în 1999, cât și în 2008.

Dr. Călin Georgescu este autorul volumului *Pentru un ideal comun* (Editura Compania, București, 2012) și coautor al volumelor *România 2020* (Editura Conpress, București, 1998), *Reprofesionalizarea României* (Institutul de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare – IPID, București, 2008), *Şansa României – oamenii* (IPID, București, 2009), *România post-criză* (IPID, București, 2010) și *România după criză. Reprofesionalizarea* (Editura Compania, București, 2010), studii perspective a căror temă majoră este impactul capitalului uman asupra dezvoltării socio-economice a României. A contribuit, cu diverse capitole despre mediu și dezvoltarea durabilă, la mai multe rapoarte strategice despre România.

Dr. Călin Georgescu combină cunoștințele teoretice din domeniul dezvoltării durabile cu experiența practică, de teren. A colaborat cu reprezentanții sectoarelor public, privat și ai societății civile pentru conceperea, implementarea și finalizarea unor proiecte specifice de infrastructură, în cadrul Agendei Locale 21 (o strategie pentru dezvoltare durabilă locală, inițiată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în 1992 și implementată, sub coordonarea sa, în peste 40 de orașe din România).

Născut în București, în 26 martie 1962, a absolvit Facultatea de Îmbunătățiri Funciare a Universității de Științe Agronomice și Veterinare din București în anul 1986. S-a specializat în strategii de dezvoltare și politici de mediu în Marea Britanie și Statele Unite. A obținut doctoratul în pedologie în anul 1999. În 2007, a absolvit Colegiul Național de Apărare al Universității Naționale de Apărare Carol I din București. Fost Senior Fellow în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, dr. Călin Georgescu a îndeplinit diverse funcții în Guvernul României: consilier al ministrului Mediului, secretar general în Ministerul Mediului și director al Direcției Organizației Economice Internaționale din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

A deținut funcțiile de Raportor Special ONU pentru efectele adverse ale transportului de produse și deșeuri toxice și periculoase asupra exercitării drepturilor omului, Reprezentant pentru România al Comitetului Național al Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), secretar general al Asociației Române pentru Clubul de la Roma (ARCoR) și membru fondator al Institutului de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare (IPID).

Călin Georgescu

Cumpăna României

ar fi Nordul Bucovinei și Basarabia de Sud, precum și de
 soarta bisericilor și a școlilor românești din Ucraina. Nu
 avem ce căuta în jocul altora, mai ales când, din punct de
 vedere istoric, lucrurile sunt foarte clare. Clasa politică
 românească gândește mic și acționează și mai mic.
 Murim de grija altora, ne preocupă problemele lor, când
 noi însine suntem în prăpastie ca țară, din mai toate
 punctele de vedere: economic, social, politic! Este o
 absurditate! Trebuie să ne concentrăm pe factorul intern
 de dezvoltare a țării, pe întărirea statului național, unitar,
 modern, și nu pe ținte false care, oricum, dacă am vrea
 cumva să le atingem au un deznodământ clar, previzibil.

Cuprins

Cine sunt.....	5
INTRODUCERE.....	7
Plan de sistem socio-economic pe o planetă cu resurse finite...	7
NOI ȘI LUMEA NOASTRĂ.....	17
Dragostea de țară.....	17
Limba română.....	17
Antecedentele istorice	18
Trecutul comunist	26
Procesul comunismului	27
Starea națiunii	32
Lumea în care trăim	36
Asediul marilor corporații.....	37
Economia extractivă.....	40
Criza ca oportunitate: schimbarea paradigmei.....	42
Războiul nevăzut.....	46
Supremația politicului	51
Politicul și gândirea în perspectivă.....	52
Pierderea verticalității.....	52
Criza de încredere	54
Suveranitatea națională.....	54
Renașterea speranței și a încrederii	56
Libertatea minții, libertatea persoanei	58
Nevoia faptelor	59
Atuurile României.....	60
Strategia de dezvoltare a României.....	64
Profesionalizarea conducerii.....	67
Cheia succesului: micul producător.....	69

Nevoia unității	70
Statul și cetățenii	70
Consolidarea și dezvoltarea statului național	73
Retrocedările barbare	74
Pământ pentru străini?	75
Roșia Montană și gazele de șist	76
Zero deșeuri	77
Școala și educația	78
Ce știi să faci?	81
Regula de doi simplă	82
Prin noi înșine	82
Comerțul pe apă	84
Viitoarea criză a apei și a hranei	84
Agricultura și țăranul	85
Băncile și agricultura	89
Hemoragia forței de muncă	90
Moneda Euro	91
Noul naționalism	91
Sănătatea și alimentația	94
Sistemul bancar din România	95
Finanțarea externă	96
Fondurile europene	97
Robinetul ca simbol	98
Mode și modele	99
Factorul uman	102
Problema demografică	102
Problema minorităților	102

ECONOMIA CIVICĂ Idei, perspective, obiective 104

I. Distributismul	105
Viața în sistemul actual	105
Ce înseamnă distributismul?	106
II. Hrana sănătoasă	112
III. Sănătatea publică	116
IV. Familia și educația	117

Familia și românii din afara granițelor	117
Românii din afara țării	118
Educația	119
V. Agricultura tradițională	122
VI. Dezvoltarea sustenabilă	128
VII. Noul naționalism	130
Obiectivele patriotismului în limitele adevărului	133
NOI ȘI LUMEA LARGĂ..... 135	
Misiunea internațională a României	135
Nevoia de cooperare internațională	135
Noua Ordine Mondială	136
Globalismul	137
România și UE	138
Scutul NATO	140
Rusia	142
Criza ucraineană	145
Basarabia	147
Transnistria	147

Speranța, însă, nu moare. Dar ea nu vine dinspre chipurile anoste care se perindă zilnic pe micile ecrane sau pe la întrunirile publice. și nici nu poate fi trezită în sufletele oamenilor doar prin rugăciuni, fără luptă, în drăzneală și putere. Speranța este un dar divin și ea se naște, ca în toate momentele grele ale istoriei naționale, din adâncurile ființei acestui popor.

Eu am un proiect de țară, cu obiective simple și clare: hrană, apă, energie. Știu să-l pun în aplicare, știu cu cine și cum să o facem. Și mai știu că este mai mult decât un simplu proiect de țară: este un proiect de eliberare din robia ignoranței, a sărăciei materiale și spirituale.

INTRODUCERE

Plan de sistem socio-economic pe o planetă cu resurse finite

Una dintre marile probleme ale României contemporane este deconectarea de la realitate. O mare parte dintre compatrioții noștri trăiesc în mituri și prejudecăți, se hrănesc cu aparențe și imagini mincinoase. Bâlcii mediatic al clasei politice, mirajul unui paradis consumist, amăgirile „prosperității“ aduse de străini și promisiunile deșarte ale „democrației globale“ ne împiedică să răspundem provocărilor reale ale lumii de astăzi. Înrobiți „societății spectacolului“, luăm personaje de mucava drept personalități adevărate, căutăm explicații facile pentru fenomene complexe. Cei care ne-au înrobit au tot interesul să ne țină într-o neagră ignoranță. Lipiți de ecranul televizorului sau al telefonului intelligent, pierdem capacitatea de a judeca ceea ce se întâmplă cu adevărat în jurul nostru și în lumea largă. Cum am putea să gospodărim România dacă ignorăm situația din propria ogradă și marile provocări ale mileniului XXI?

În ultima sută de ani, omul a alterat dramatic creația multimilenară a lui Dumnezeu. A folosit puterea faustică a tehnologiei ca să manipuleze natura, fără să țină cont că

planeta noastră este un organism viu. Aerul, apa, solul, pădurile, microbii, insectele, păsările, animalele, peștii, ca și oamenii, toți suntem părți ale Planetei Pământ, o planetă vie. Depindem de aceste forme de viață, iar răul pe care îl provocăm se întoarce inevitabil împotriva noastră.

Cât de departe am mers în primejduirea relației noastre cu mediul înconjurător?

Faptele (prezentate de OMS, FAO și Banca Mondială deopotrivă) demonstrează cât de departe s-a ajuns:

- 70% din apă consumată la nivel global este folosită pentru irigații;
- Este nevoie de 950 l de apă pentru a produce o pâine și de 38.000 l de apă pentru a produce 1 kg de carne de vită (nu este vorba, evident, de apă băută de vită, ci de apă necesară pentru cerealele pe care vita le mâncă pentru a rezulta 1 kg de carne);
- Peste 50% din pădurile tropicale (leagănul a nenumărate specii de plante și animale, formate de-a lungul a 60 de milioane de ani) au fost distruse de oameni în ultima sută de ani și transformate în pământ arabil;
- 40% din decesele umane la nivel mondial sunt cauzate de poluarea apei, aerului și solului;
- Oceanele sunt în pragul colapsului: la ritmul în care pescuim, mările și oceanele noastre ar putea fi golite de vietă prin 2048;
- 99,7% din hrană provine din surse terestre și mai puțin de 0,3% din oceane și alte ecosisteme acvatice;
- Pierdem anual 1,5 milioane de ha de teren arabil, de 11 ori mai rapid decât viteza de formare a solului. Dacă

rata de distrugere continuă, 30% din terenurile irrigate ale planetei se vor fi pierdut prin 2025 și 50% prin 2050;

- Consumul de energie este nesustenabil – să ne gândim doar la *junk food* (de exemplu, în cazul băuturilor carbogazoase dietetice, este nevoie de 2.200 de calorii de energie fosilă pentru a obține o băutură cu zero calorii) și la transport (este nevoie de 4 calorii pentru a transporta fiecare calorie de mâncare);
- Utilizarea tot mai sporită de fertilanți pentru fermele de tip industrial creează zone moarte pe tot globul și sufocă viața marină;
- Asistăm la dispariția a 90% din prădătorii de vârf precum tonul, peștele-spadă, codul etc. (doar 10% din aceste populații de pești mai viețuesc în oceane);
- 75% din pescăriile lumii sunt pe cale de dispariție (FAO);
- Ariile submarine distruse sunt de 150 de ori mai mari decât pădurea tăiată anual;
- La nivel planetar, 10% din albatroși sunt uciși anual; la fel se întâmplă cu broaștele țestoase (specii în pericol), rechinii și focile;
- Pădurile de mangrovă sunt distruse pentru a face loc fermelor piscicole;
- Pescuitul peștilor ornamentali de acvariu (cu cianidă și dinamită) este o afacere de un milliard de dolari (mai ales în Asia), cu toate că încalcă toate legile internaționale și distrug comunitățile din recifurile de corali;
- Dietele nevegetariene presupun: de 2,9 ori mai multă apă, de 2,5 ori mai multă energie, de 13 ori mai mulți fertilanți, de 1,4 ori mai multe pesticide decât dietele vegetariene.

Din păcate, agricultura de tip industrial din SUA este în expansiune. China este cel mai mare importator de produse lactate. Conform datelor oferite de Consiliul Statelor Unite pentru Exportul de Produse Lactate, livrările către China au crescut la 706 milioane de dolari anul trecut, de la 137 de milioane în 2009. Iar situația se înrăutățește și în alte sectoare. Cel mai mare producător de carne din China a achiziționat gigantul Smithfield, liderul producătorilor mondiali de carne de porc, cu scopul de a expedia în China carne de porc crescut în SUA, transformând astfel Statele Unite într-o mare fermă de tip industrial care lucrează pentru China. Peste 75% din populația Chinei are diabet sau pre-diabet.

Intrările (inputurile) nu sunt singurele care contează. Și ieșirile (outputurile) contează, iar ieșirile (outputurile) industriei cărnii nu arată deloc grozav:

- Sunt 7 miliarde de vite în SUA, care generează de 130 de ori mai multe deșeuri decât 300 de milioane de oameni. Oare o fi având asta vreun impact asupra solului, aerului și apei?
- Industria mondială a cărnii este responsabilă pentru cel puțin 51% din emisiile mondiale de gaze. Subliniem: majoritatea emisiilor mondiale de gaze, produse de automobile, avioane și uzine, luate la un loc, se datorează unei singure industrii, care funcționează doar pentru ca noi să mâncăm carne.

Depinde de noi să punem capăt deteriorării globale de fiecare dată când ne aşezăm la masă. Criza climatică a atins cote îngrijorătoare, iar impactul enorm al zootehniei de tip industrial încă nu este, din păcate, bine cunoscut. Mulți își propun să schimbe becurile de iluminat și auto-

mobilele cu modele mai eficiente energetic, dar continuă să facă mult rău cu furculița. Trebuie să schimbăm atât becurile, cât și ceea ce punem în farfurie.

A fost nevoie de 50.000 de ani pentru ca populația lumii să ajungă la 1 miliard de oameni, în 1830. Am atins peste 6 miliarde în anul 2000 și am depășit 7 miliarde în 2012. O creștere a populației globale la 9 miliarde în 2050 ar presupune creșterea cu 70% a producției agricole. Agrobusinessul pare să poată ține pasul cu nevoile unei populații în creștere, dar în realitate este un proces total nesustenabil.

Aspectele morale ale consumului de alimente. Atât agricultura, cât și pescuitul și acvacultura comportă practici lipsite de echitate:

- Imoralitatea distrugerii pământului;
- Imoralitatea faptului de a lua pământ și alimente de la gura celor care depind de ele: 1,2 miliarde de oameni trăiesc în sărăcie extremă, cu mai puțin de 1,25 dolari pe zi, și peste 16.000 de copii mor zilnic de foame (6 milioane / an);
- Tratamentul imoral aplicat animalelor în fermele de tip industrial;
- Imoralitatea secăturii oceanelor;
- Imoralitatea faptului de a lua mâncarea de la gura celor care depind de ea (un miliard din populația lumii depinde de pește ca sursă de proteine).

Trebuie aplaudate eforturile care își propun să reducă amenințările la adresa mediului, dar trebuie subliniată totodată importanța eliminării cauzelor, a cererii pentru ceea ce distrugă planeta. Și ar fi bine să începem să o

facem chiar de acum și de aici. Dacă nu noi, atunci cine? Respondești dacă nu acum, atunci când?

Cauzele rezidă în modul în care suntem educați să relaționăm cu mediul în care trăim, în modul în care facem alegerile referitoare la sănătate și alimentație, în sistemul public de educație, în industria de publicitate, în producția de alimente, în sistemul de apărare a sănătății și în mijloacele de informare în masă.

De ce, oare, nu vrem să numim cauzele? Poate pentru că dorim cu disperare să trăim exact aşa cum am fost învățați să trăim, cu tot confortul „vieții moderne“, de la șofatul inutil până la aerul condiționat, mâncarea ieftină de tip fast food, supermarketul și nenumăratele obiceiuri cotidiene. Este nevoie de soluții pentru problemele zilelor noastre. **Și trebuie să facem o deosebire clară între „soluțiile corecte politic“, care continuă să susțină ceea ce este de nesușinut, și „soluțiile inteligente“ pentru circumstanțele în schimbare cărora trebuie să le facem față.** Nu există soluții reale care să ne permită să continuăm să trăim, economic și cultural, exact ca până acum. Nu putem rezolva problema emisiilor de bioxid de carbon, a poluării aerului și a schimbărilor climatice fără a ne schimba comportamentul la nivel personal și instituțional.

Trebuie să admitem că am atins limitele resurselor planetei: ale petrolului și gazului natural, ale uraniului, ale altor metale rare, ale apei curate, ale solului de calitate și ale achiziționării de bunuri cu bani împrumutați. Vârful consumului de petrol coincide cu vârful de

acordare a împrumuturilor și cu vârful de consum a orice altceva. După acest vârf urmează prăbușirea accelerată.

Suprafolosirea resurselor importante ale Pământului, suprapopulația de 7 miliarde de oameni ce se va confrunta cu dezastrele naturale datorate schimbărilor climatice, inclusiv seceta, bolile plantelor și aşa mai departe, vor limita implacabil creșterea economică viitoare.

De acum înainte nu va mai exista creștere definită ca bunăstare adusă de producția industrială, ci doar **contracție**. Unele țări se vor descurca mai bine decât altele și sunt posibile unele reveniri parțiale. În viitorul îndepărtat, contracția economică este însă inevitabilă. **Contrația, și nu creșterea, va fi normă.** Creșterea este acum neeconomică, pentru că „mai multă creștere“ înseamnă o mai mare îndatorare, mai multă poluare, o mai mare limitare a biodiversității și o și mai puternică destabilizare a climei.

Urbanizarea, globalizarea, specializarea, creșterea economică rapidă au fost posibile datorită fluxurilor înalte de energie spectaculos de ieftină, atât în termeni monetari, cât și energetici. Creșterea sistemelor globale complexe – agricultura de tip industrial, comerțul, manufacturarea, transporturile, finanțele – au fost posibile mai ales datorită existenței energiei ieftine și abundente bazate pe carbon – și mai puțin progresului tehnologic.

Sistemele industriale complexe au atins niveluri de mărime și complexitate care nu mai sunt viabile într-o lume a energiei scumpe. La ora actuală, sistemul american de producere industrială a hranei consumă zece calorii de energie fosilă pentru fiecare calorie alimentară pe care o produce. Este nevoie de 40 de calorii de

energie pentru a produce doar una de carne de vită, cuprind similară pentru ouă și încă și mai dezechilibrate pentru miel. Este nevoie de 14 calorii pentru a produce o calorie de lapte sau de carne de porc și de 4 calorii pentru a produce una de pui. O cutie de Coca Cola Dietetică are o calorie de energie. Pentru a o procesa, sunt necesare însă 600 de calorii, iar pentru producerea dozei în care este vândută sunt necesare alte 1600 de calorii de energie.

Dacă menținem modelul actual, favorabil creșterii, care presupune o lăcomie tot mai mare și tot mai mulți bani ai corporațiilor care corup politicile guvernamentale și instituționale, dacă vom continua gândirea tehnică narcisică și iluzorie, efectul net al contracției va împinge civilizația spre penuria și, mai mult ca sigur, va produce dezordini sociale. Colapsul este, prin urmare, inevitabil.

Planul de acțiune

Pentru a ne adapta la noua realitate a contracției susținute, se impun o nouă economie și un nou model civilizațional. Cu alte cuvinte, trebuie să răspundem la realitatea fluxurilor de energie mai scăzute simplificând sistemele noastre sociale, politice și economice, pentru a provoca mai puține pagube pământului și climei și pentru a putea trăi cu un buget energetic mai scăzut. Obiectivul suprem este să ducem o viață sănătoasă într-o societate sănătoasă; **sănătatea solului, a plantelor, a animalelor și a oamenilor trebuie tratate ca o singură, mare provocare.**

Trebuie să reducem și să simplificăm deliberat sistemele noastre complexe pentru a putea manageria contracția. Aceasta implică mărimea companiilor – atât

publice, cât și private –, dimensiunea lanțurilor de aprovisionare și a rețelelor de distribuție, a cheltuielilor de capital, complexitatea organizării. Trebuie să sporim cantitatea de alimente altfel decât bazându-ne pe agrobusiness, care depinde de petrolul ieftin; trebuie să facem comerț altfel decât prin hypermarketuri; va trebui să regândim transporturile, pentru că dependența de camioane și automobile devine tot mai nesustenabilă.

Epoca economiilor de scară, în cadrul cărora marile corporații manufacturau ieftin, în Asia, bunuri care urmau a fi desfăcute în hypermarketurile din Occident, e pe sfârșite. **Economiile trebuie să redevină locale și regionale**, întrucât episodul vremelnic al globalismului corporatist pălește în fața reducerii resurselor vitale. Lumea se va reconstrui **la o scară mai umană, cu societăți dependente de resursele locale, bazată pe comunități organice (și nu pe suburbii artificiale, construite din dorința dezvoltatorilor imobiliari de a se îmbogăți și care promovează un stil de viață nesustenabil).** Va fi o economie mai mică în termenii volumului producției, dar va fi o economie mai fină, a lucururilor făcute mai bine și mai îngrijit.

Marile corporații au atins niveluri de volum și de complexitate care nu mai pot fi suportate de cantitatea de energie disponibilă și de realitățile viitoare ale formării capitalului. Relația dintre corporația industrială și pământ fiind aproape exclusiv una de exploatare, lumea corporatistă este prea puțin tolerantă cu ideea de administrare a mediului, care contrazice ideile ei de bază. **Trebuie să investim în întreprinderi mici și mijlocii pentru a crea noi locuri de muncă.** Motorul creării de noi locuri de muncă va fi întreprinderea mică și mijlocie. Prin urmare,

trebuie să încurajăm deplasarea dinspre economia de resurse scară, dinspre producția de tip convențional, spre o producție dispersată în nenumărate microîntreprinderi. În anul 2000, pentru prima dată, volumul bunurilor de consum produse în mici ateliere locale – mai ales în Asia – a depășit volumul produselor ieșite pe poarta fabricilor Erei Industriale. Aceasta marchează o tendință pe termen lung a demasificării producției.

Trebuie să investim într-o versiune de agricultură organică la scară redusă, care aplică ultimele achiziții ale științelor biologice cu scopul de a înlocui agricultura înalt subvenționată și larg poluatoare. Agricultura nu este pandantul sistemului industrial. Un ecosistem sănătos ar putea fi primul standard al performanței agricole, având prioritate asupra standardului productivității și, cu siguranță, asupra standardului industrial, amăgitor și primejdios, al „eficienței“. Astăzi, agricultura organică ar putea oferi suficientă hrană la nivel global și mai multe locuri de muncă decât agricultura de tip industrial, fără impactul ecologic negativ al celei din urmă.

Trebuie să investim în inovație, iar inovația presupune o mai bună adaptare a organismului uman la habitatul natural, conform principiilor Economiei Albastre propuse de Gunter Pauli: să răspunzi nevoilor de bază cu ceea ce ai la îndemână, introducând inovații inspirate de natură, generând multiple beneficii, inclusiv locuri de muncă și capital social, oferind mai mult cu mai puțin. Inovația nu ar trebui să-și propună universalitatea și uniformitatea, ca în modelul industrial, ci o adaptare locală în limitele recunoscute – ale spațiului, timpului, energiei, solului, apei și inteligenței umane.

NOI ȘI LUMEA NOASTRĂ

Dragostea de țară

Aș dori să spun două vorbe despre ceea ce înseamnă dragostea de țară. Pentru că, dincolo de declarațiile patriotarde, ea rămâne o dispoziție la sacrificiu util și nu gratuit. Constat că iubirea de țară a devenit în România o chestiune rușinoasă, luată în derâdere de oameni cu pretenții intelectuale.

Poate sunt eu sunt de modă veche continuând să cred în iubirea de țară, dar mă încăpățânez să o fac. Si pentru că eu continui să cred, sunt convins că o asemenea abstracțiune, materializată în fapte, va transforma un simbol în acțiune.

Dragostea de țară nu este asimilată cu o chestiune senzuală, ea este respectuoasă și demnă și se exprimă prin fapte.

Limba română

La întrebarea „Cine este România?“, eu aş răspunde: În primul rând, este limba română, pentru că prin ea se exprimă geniul și demnitatea națiunii române. În pofida